T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

SIFIR ATIK

Sıfır Atık Yolculuğu

Hülya ÇAKIR

Çevre Yüksek Mühendisi
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

SIFIR ATIK

İçerik

Neden Sıfır Atık?

Uygulama Örnekleri

Kazanımlar

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

Sıfır atık kültürüyle yetişen bir toplum

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

Peki değişen neydi?

- Nüfus artışı
- Sanayi devriminden sonra alışkanlıkların çoğu yitip gitti
- Dünya çapında toplu ve ucuz ürünler üreten montaj hattı faaliyetlerinin ilerlemesiyle neredeyse tamamen farklılaştı
- Kullanımı kolay ve tek kullanımlık ürünleri tercih eden bir tüketim toplumunun temelleri atılmış oldu
- Teknoloji gelişti. Yakından takip edilmekte,
- Kentleşme,
- Konforlu yaşam beklentileri,
- Hızlı moda akımının benimsenmesi,
- Tüketim alışkanlıklarının değişmesi
- Pazarlama teknikleri, çevrenin etkisi, indirimlerin

cazibesi ile Al-Kullan-At kültürünün yaygınlaşması

- Küresel ölçekte üretim arttı.
- Hammadde rezervleri azaldı.

Küresel olarak yıllık çıkarılan kaynak
1900'de 7 milyar ton,
2009'da 68 milyar ton.
2050 de 186 milyar ton ihtiyaç

Kaynak Savaşları
Dünya genelinde doğal kaynaklara olan talebin sürekli büyümesi, belirli kaynakların kıtlığı, belirli kaynaklara sahip olma rekabeti. (Petrol, elmas, maden, su, yaşlı kereste)

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

Aşırı yağışlar, seller

Fırtınalar, kasırgalar hortumlar

Son Yıllarda
Yaşanan
İklim Değişikliği

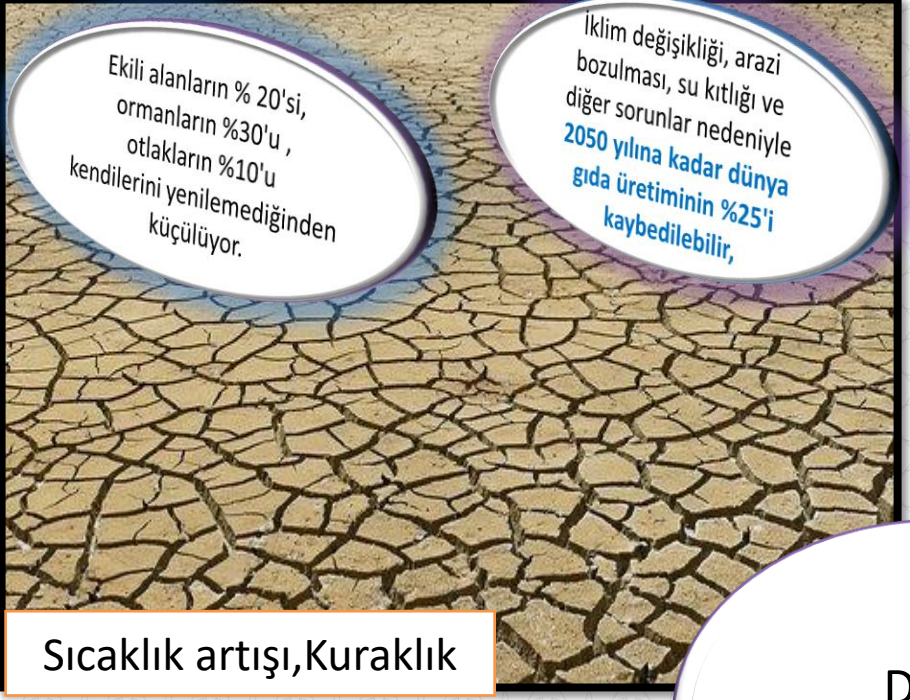

Ozon tabakasının incelmesi, atıkların bozunması-fosil yakıtlar- endüstriye faaliyetler sonucu sera gazı salımı

Buzulların erimesi

Çevre Yüksek Mühendisi-
amaları D
rkındalık

Sıcaklık artışı,Kuraklık

Görüntü kirliliği, toprak ve su kirliliği, doğada uzun yıllar kalması, Plastik adaları, mikroplastikler

Diğer gelişmeler

Endüstride üretim artışı, kaynakların yok olması

Canlı yaşamı; Besin zinciri, hastalıklar, doğal yaşamın tehdit altında olması, türlerin neslinin tehlikeye girmesi

Hülya Çakır-Çevre Y
Sınır Atık Uygulamala
Eğitimi ve Farkında

Uzay

Anne sütünde

Mariana çukuru

Bali

Okyanus

Henderson adası

Everest Dağı

...ya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

2023
38 Milyon ton

2021
32,3 Milyon ton

Atık Miktarı

1995
17 Milyon Ton

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

- **Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri 2015 yılı-193 ülke taraf olmuştur.**

17 ana hedef ve 169 alt başlıktan oluşmaktadır.
*Sürdürülebilir şehirlerin kurulması,
*2030'a kadar, atık oluşumunu önleme, azaltma, geri kazanım ve tekrar kullanım yollarıyla önemli ölçüde azaltılması
*Kişi başı oluşan atığın azaltılması
*Gıda kayıplarının azaltılması, kişi başına düşen küresel yiyecek israfının yarıya düşürülmesi
* Doğal kaynakların sürdürülebilir yönetiminin ve verimli kullanımının sağlanması

AB Döngüsel Ekonomi Paketi-2018

Üretim ve tüketimden, atık yönetimine kadar hem çevreye hem de ekonomiye fayda sağlayacak 54 tedbir öneriliyor

- 2035 yılına kadar belediye atığını % 65'ini geri dönüştürmek
- Ambalaj atıklarını 2030 yılına kadar% 70'ini geri dönüştürmek
- Depolanan belediye atığını 2035 yılına kadar maksimum% 10'una düşürmek
- Ayrı toplama yükümlülükleri, tehlikeli evsel atıkları (2022 sonuna kadar), biyo atıkları (2023 sonunda), tekstilleri (2025 sonuna kadar)
- Gıda atığı ve deniz çöpleriyle mücadele etmek için özel önlemler alması
-

AB Yeşil Mutabakatı -11 Aralık 2019 Öncelikli Alanları
Türkiye Yeşil Mutabakat Eylem Planı-Ticaret Bakanlığı-2021

Eylem Planı 9 ana başlık altında toplam 32 hedef ve 81 eylemi içermektedir

- 1.Sınırda Karbon Düzenlemeleri
- 2.Yeşil ve Döngüsel Bir Ekonomi
- 3.Yeşil Finansman
- 4.Temiz, Ekonomik ve Güvenli Enerji Arzı

Döngüsel ekonomi eylem planının hazırlanması, Tekstil-deri sektöründe döngüsel ekonominin geliştirilmesi, Sürdürülebilir tüketim ve üretim eylem planının hazırlanması, Atık konusunda KOBİ leri bilgilendirme, kaynak verimliliği, ikincil ürün kullanım kriterlerinin oluşturulması, yeşil OSB sertifikasyon sisteminin uygulanması, yaşam döngüsü çalışmalarının yapılması

- 5.Sürdürülebilir Tarım
- 6.Sürdürülebilir Akıllı Ulaşım
- 7.İklim Değişikliği İle Mücadele
- 8.Diplomasi

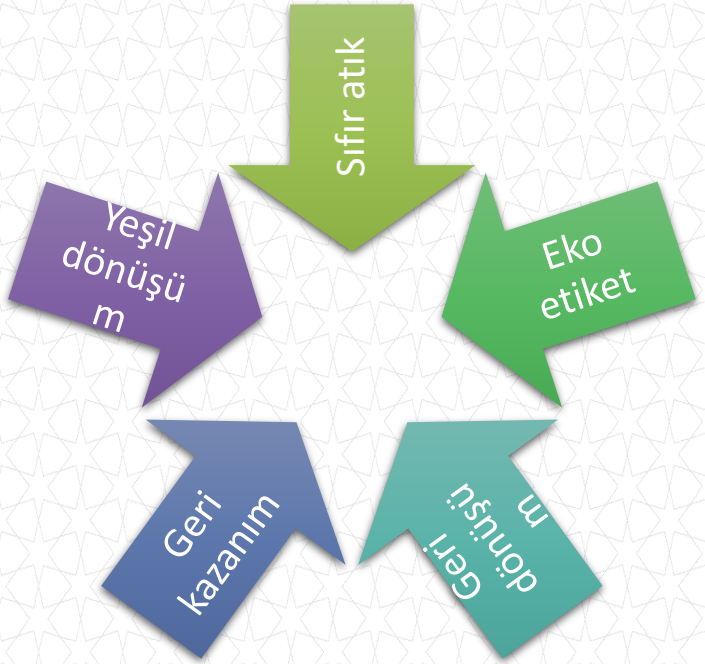
Gıda atık ile artıklarının geri dönüşümünün sağlanmasına yönelik farkındalık yaratma ve tüketicinin bilinçlendirilmesi çalışmaları yapılması,
Tarımsal üretimde atık ve artıkların tekrar değerlendirilmesi konusunda AR-GE çalışmaları yürütülmesi
Kimyasal gübre kullanımının azaltılması,

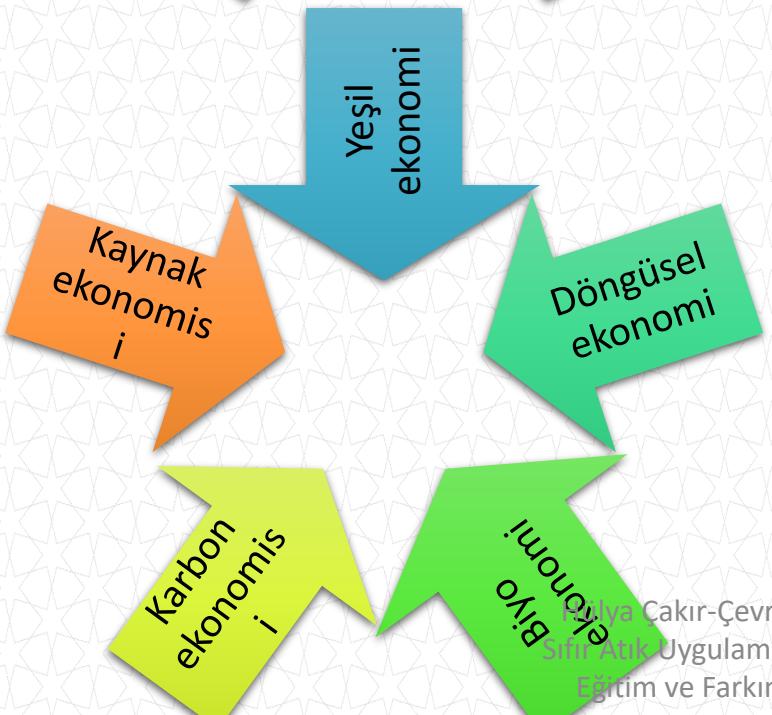
- 9.Avrupa Yeşil Mutabakatı Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Faaliyetleri

Avrupa Yeşil Mutabakatı ile ilişkili bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri gerçekleştirilmesi,

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

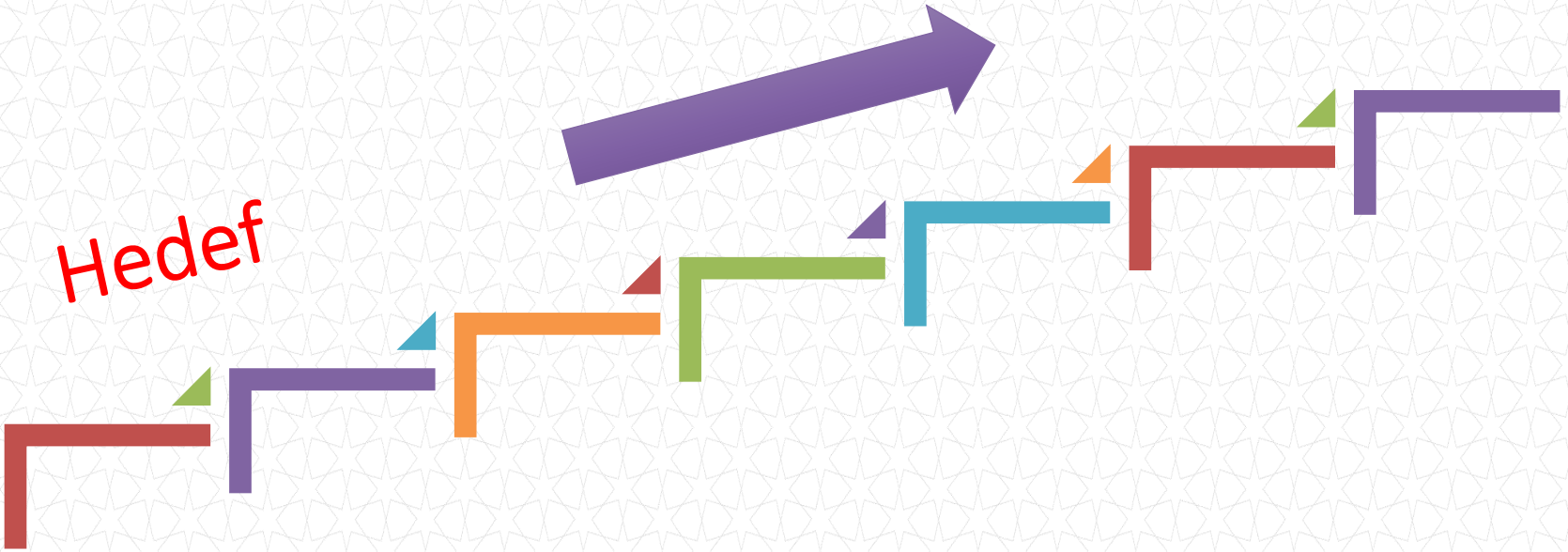

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

SIFIR ATIK

- Döngüsel ekonomi
- Endüstriyel simbiyoz
- Ayrı biriktirmek
- Geri kazanmak
- Depolama alanına atık göndermemek
- Kaynağı yönetmek
- Temiz üretim

- Atığı önlemek
- Atığı azaltmak
- Yeniden kullanmak
- İsrafı önlemek
- Çevreyi korumak
- Toksinleri azaltmak
- Hammadde tasarrufu

ndisi-
şkanlığı
dürü

Bireysel uygulamalar

Tüketim Zinciri

Endüstri

Kasabalar

Şehirler

Ülkeler

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

SIFIR ATIK

Sıfır Atık Yolculuğu

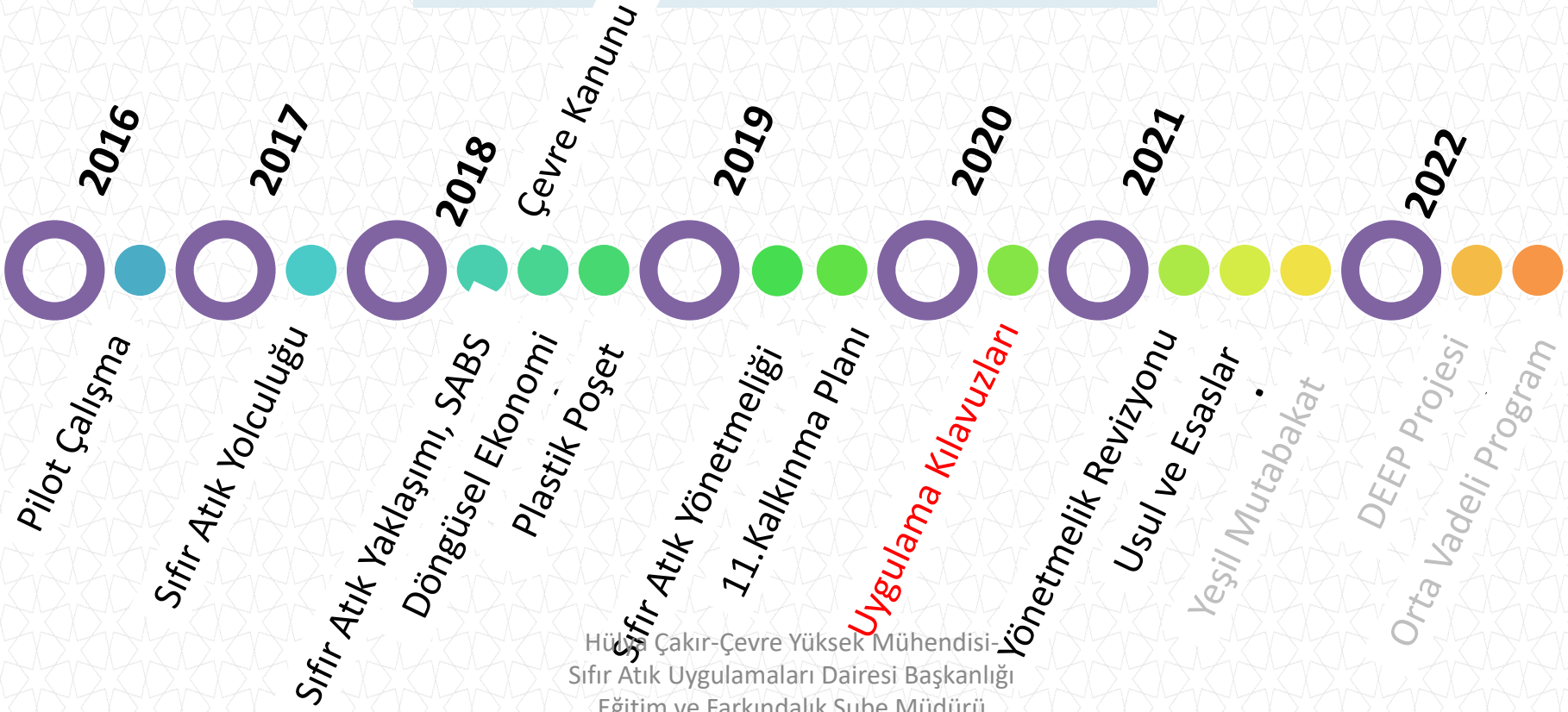
Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

Ulusal Programlarında Sıfır Atık Eylemleri

- 11. Kalkınma Planı-2019, sıfır atığın yaygınlaştırılması
- Orta ve Uzun vadeli Program-2023-2025,hane dahil yaygınlaştırma
- 2022 yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında da sıfır atığın yaygınlaştırılmasına yönelik tedbirler ile bina sayısı ve geri kazanım oranı hedefleri yer almaktadır.
- Maliye Bakanlığı-Yeni Ekonomi Programı-2021,2022,2023-yaygınlaştırma
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Genelgesi-Ulusal Genç İstihdam Stratejisi ve Eylem Planı (2021-2023), gençlik merkezleri ve yerel yönetimler
- Adalet Bakanlığı-İnsan Hakları Eylem Planı-2021-geri dönüşüm oranı
- Tarım ve Orman Bakanlığı -Türkiye'nin Gıda Kayıpları Ve İsrafının Önlenmesi, Azaltılması Ve Yönetimine İlişkin Ulusal Strateji Belgesi Ve Eylem Planı-2020-gıda atığı envanteri, gıda atığının önlenmesi
- Bakanlığımız-Karadeniz Bölgesi İklim Değişikliği Eylem Planı-2019-yaygınlaştırma
- Yeşil Mutabakat Eylem Planı-2021-Döngüsel ekonomi eylem planının hazırlanması
- Van Havzası Eylem Planı-2020
- Marmara Denizi Eylem Planı-2021
- Milli Eğitim Bakanlığı- Ortaöğretim Müfredatına sıfır atığın ilave edilmesi-2021, protokol-2022

Sıfır Atık Yolculuğu

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

Sıfır Atık Mevzuat

12 Temmuz 2019	9 Ekim 2021	31 Aralık 2021
Sıfır Atık Yönetmeliği	Sıfır Atık Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik	Atık Getirme Merkezlerinin Kurulması Ve İşletilmesi İle Sıfır Atık Uygulamalarına İlişkin Usul Ve Esaslar

SIFIR ATIK YÖNETİM SİSTEMİ UYGULAMA KILAVUZLARI

11 adet uygulama kılavuzu;

- Mahalli İdareler
- **OSB ve Sanayi Tesisleri**
- Havalimanı ve Terminaller
- AVM, İş Merkezi, Ticari İşletme ve Plaza
- Eğitim Kurumları ve Yurtlar
- Sağlık Kuruluşları
- Kırsal Alanlar
- Kurum Kuruluşlar
- Hane ve Siteler
- Turizm Tesisleri (Otel-Restoran-Kafeterya)
- Sıfır Atık Mavi (Limanlar-Kıyı Tesisleri-Marinalar-Plajlar)

Bakanlığımızca yayınlanan sıfır atık yönetimi uygulama kılavuzları (https://cygm.csb.gov.tr/sifir-atik-ve-atik-isleme-dairesi-baskanligi-i-85454) adresinde yayınlanmaktadır.

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

Bina ve yerleşkelerde sistem kurulumu

Belediye hizmet alanında sistem kurulumu

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

Mahalli İdareler İçin Uygulama Takvimi

	Sıfır Atık Yönetim Sistemine Geçmesi Gerekenler	Sisteme Geçişlerin Tamamlanması için Son Tarih
1.GRUP	▪ Büyükşehir İlçe Belediyeleri 250.000 Nüfus ve üzeri	31 Aralık 2020
2.GRUP	▪ Büyükşehir İlçe Belediyeleri 250.000 Nüfus altı ▪ Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri İl Merkez İlçe Belediyeleri ▪ Belediye Birlikleri	31 Aralık 2021
3.GRUP	▪ Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri İl Merkez İlçe Belediyeleri Dışındaki Diğer Belediyeler ▪ İl Özel İdareleri Mücavir Alan Dışı	31 Aralık 2022

Ek-1 B Bina ve yerleşkeler için Sisteme Geçiş ve Temel Seviye Belge Alınması için Son Tarih

	Sıfır Atık Yönetim Sistemine Geçmesi Gerekenler	Sisteme Geçişlerin Tamamlanması için Son Tarih
1.GRUP	• Kamu Kurum ve Kuruluşları	**1 Haziran 2020**
2.GRUP	• **Organize Sanayi Bölgeleri** • Havalimanları • Limanlar • İş merkezi ve Ticari Plazalar 100 ve üzeri ofis/büro kapasiteli • Alışveriş Merkezleri 5000 metrekare ve üzeri • **ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisleri** • Eğitim Kurumları ve Yurtlar 250 ve fazla öğrencisi bulunanlar • 100 Oda ve Üstü Konaklama Kapasiteli İşletmeler • Sağlık Kuruluşları 100 yatak ve üzeri kapasiteli • Akaryakıt istasyonları ve dinlenme tesisleri • 300 ve üzeri konuta sahip siteler • Zincir marketler	**31 Aralık 2020**

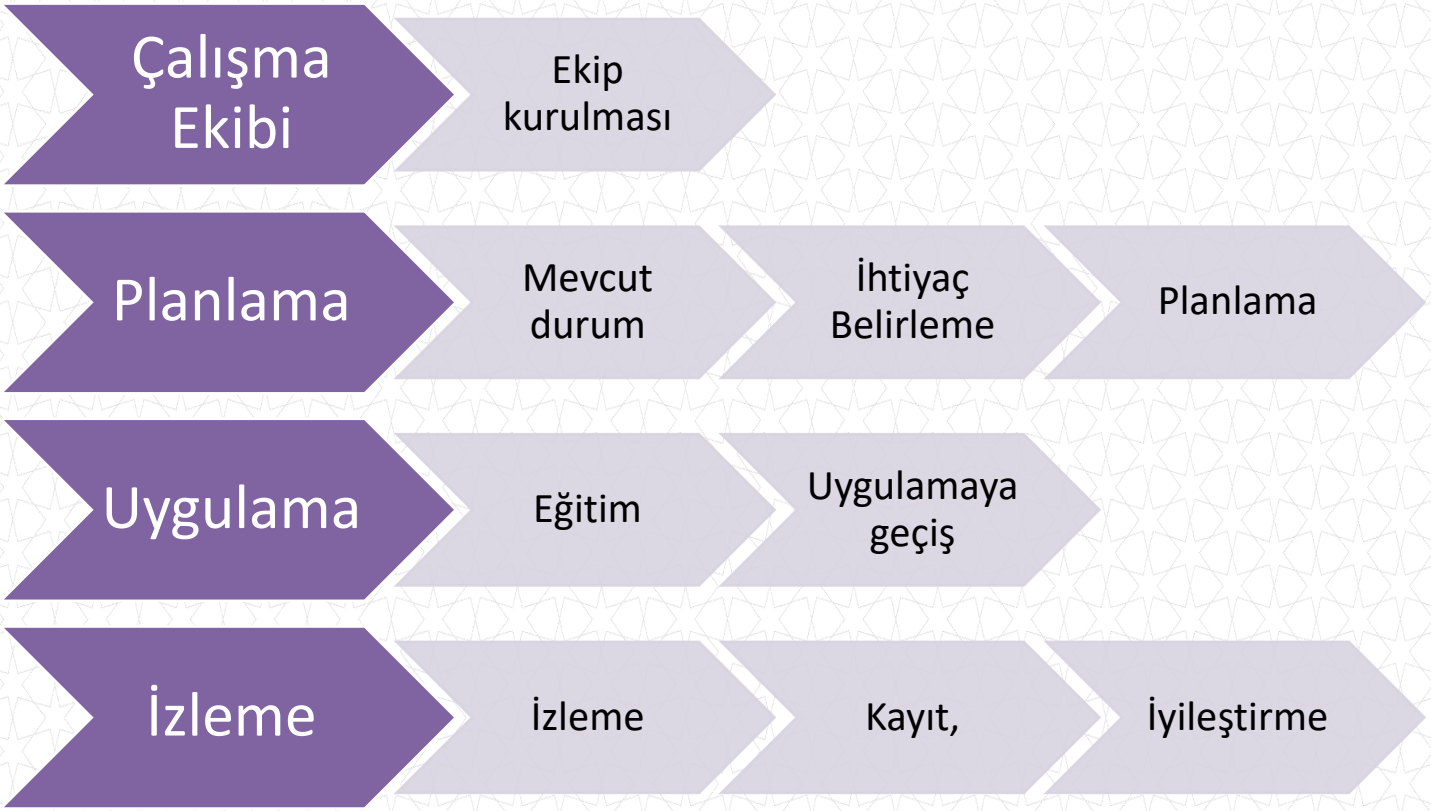
Ek-1 B Bina ve yerleşkeler için Sisteme Geçiş ve Temel Seviye Belge Alınması için Son Tarih

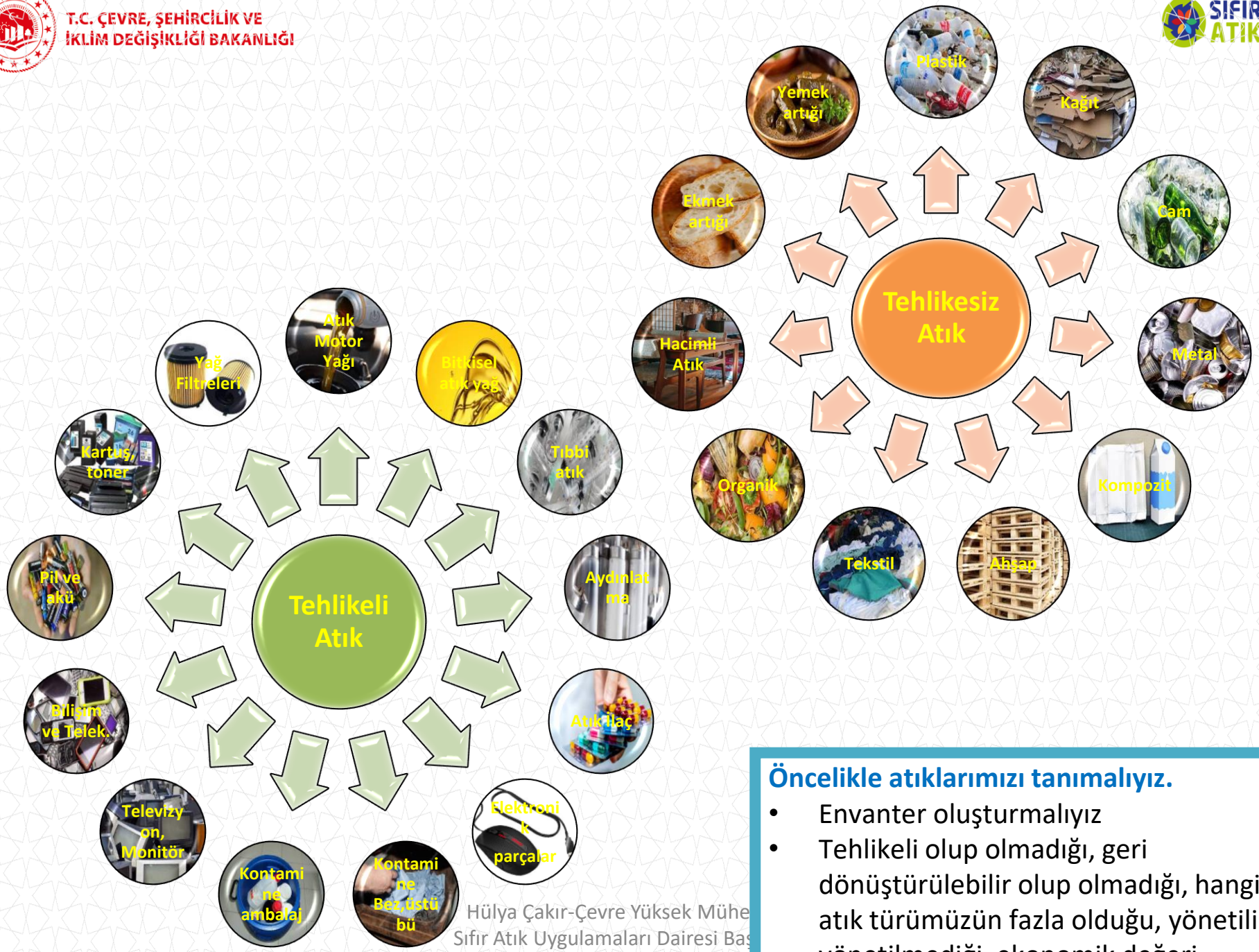
3.GRUP (Değişik:RG-9/10/2021-31623)	• Alışveriş Merkezleri 1000-4999 metrekare • İş Merkezi ve Ticari Plazalar 100 ve üzeri çalışanı bulunanlar • Tren ve Otobüs Terminalleri • **ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisleri** • Eğitim Kurumları ve Yurtlar 50-249 arası öğrencisi bulunanlar • 50-99 Arası Oda Konaklama Kapasiteli-İşletmeler • Sağlık Kuruluşları 50-99 arası yatak kapasiteli • **Serbest Bölgeleri, Sanayi Siteleri**	**31 Aralık 2021**

Ek-1 B Bina ve yerleşkeler için Sisteme Geçiş ve Temel Seviye Belge Alınması için Son Tarih

4.GRUP (Değişik:RG-9/10/2021-31623)	• Alışveriş Merkezleri 1000 m2'den az • Eğitim Kurumları ve Yurtlar 50'den az öğrencisi bulunanlar • 50'den Az Oda Konaklama Kapasiteli İşletmeler • Sağlık Kuruluşları 50'den az yatak kapasiteli • İş Merkezi ve Ticari Plazalar 100'den az çalışanı bulunanlar • Laboratuvarlar, Hukuk Büroları, Dernek, Kooperatif, Çevre Danışmanlık Firmaları ve Meslek Kuruluşları, Tüzel Kişiliğe Sahip Kuruluşlar **50'den fazla çalışanı bulunanlar** • Kafeterya ve Restoranlar 400 m2'den fazla • Kargo Şirketleri Dağıtım merkezleri ve şubeleri • 27/11/2014 tarihli ve 29188 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği kapsamında ambalajlı ürün satışı yapan yerler Dağıtım merkezleri ve subeleri	**31 Aralık 2022**

Yol Haritası

Öncelikle atıklarımızı tanımalıyız.

- Envanter oluşturmalıyız
- Tehlikeli olup olmadığı, geri dönüştürülebilir olup olmadığı, hangi atık türümüzün fazla olduğu, yönetilip yönetilmediği, ekonomik değeri

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Sıfır Atık Hiyerarşisi

İhtiyaç duymadığımız şeyleri reddedin ve üretme ve tüketme şeklimizi değiştirin

Miktarı, toksisiteyi ve ekolojik ayak izini ve atık olmayan ürün veya bileşenlerin tasarlandıkları amaç için yeniden kullanıldığı herhangi bir işlemi en aza indirin.

Kaynak:Zero Waste Europe,Zero Waste Master Plan

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

Broşür

Bir tişört üretmek için 2,700 litre su gerekli

Bir kişiye 2,5 yıl yetecek içme suyu

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

Sıfır Atık Hiyerarsisi

Atık haline gelen ürün veya ürün bileşenlerinin başka bir ön işleme tabi tutulmadan yeniden kullanılabilmesi için hazırlandığı kontrol, temizlik veya onarım işlemleri

Kaynak:Zero Waste Europe,Zero Waste Master Plan

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

EK-2,Atık Oluşumunun Önlenmesine Ve Azaltılmasına İlişkin Esaslar

d) Gıda atıklarının oluşumunun önlenmesi için gıdaların üretimi, tedarik zinciri ve kullanımı boyunca ilgili taraflarca gerekli önlemlerin alınması ve **gıda atığı önleme planlarının** hazırlanması esastır.

Sıfır Atık Yönetmeliği; EK-2

Gıda bağışı ve insani tüketim için gıdaların yeniden dağıtımlarını teşvik eden uygulamaların tercih edilmesi, gıdaların hayvan yeminde kullanılması veya işlenerek gıda dışı ürünlere dönüştürülmesi yerine öncelikli olarak insani tüketim amacıyla kullanımını sağlayacak tedbirlerin alınması esastır.

Belediye Kanunu; Madde 14,15

Gıda bankacılığı yapabilir.

Beldede ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi ve kayıt altına alınması amacıyla izinsiz satış yapan seyyar satıcıları faaliyetten men etmek, izinsiz satış yapan seyyar satıcıların faaliyetten men edilmesi sonucu, cezası ödenmeyerek iki gün içinde geri alınmayan gıda maddelerini gıda bankalarına, cezası ödenmeyerek otuz gün içinde geri alınmayan gıda dışı malları yoksullara vermek.

9 Ağustos 2022 SALI Resmî Gazete Sayı : 31918 YÖNETMELİK :

İNSAN TÜKETİMİ AMACIYLA KULLANILMAYAN HAYVANSAL YAN ÜRÜNLER YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

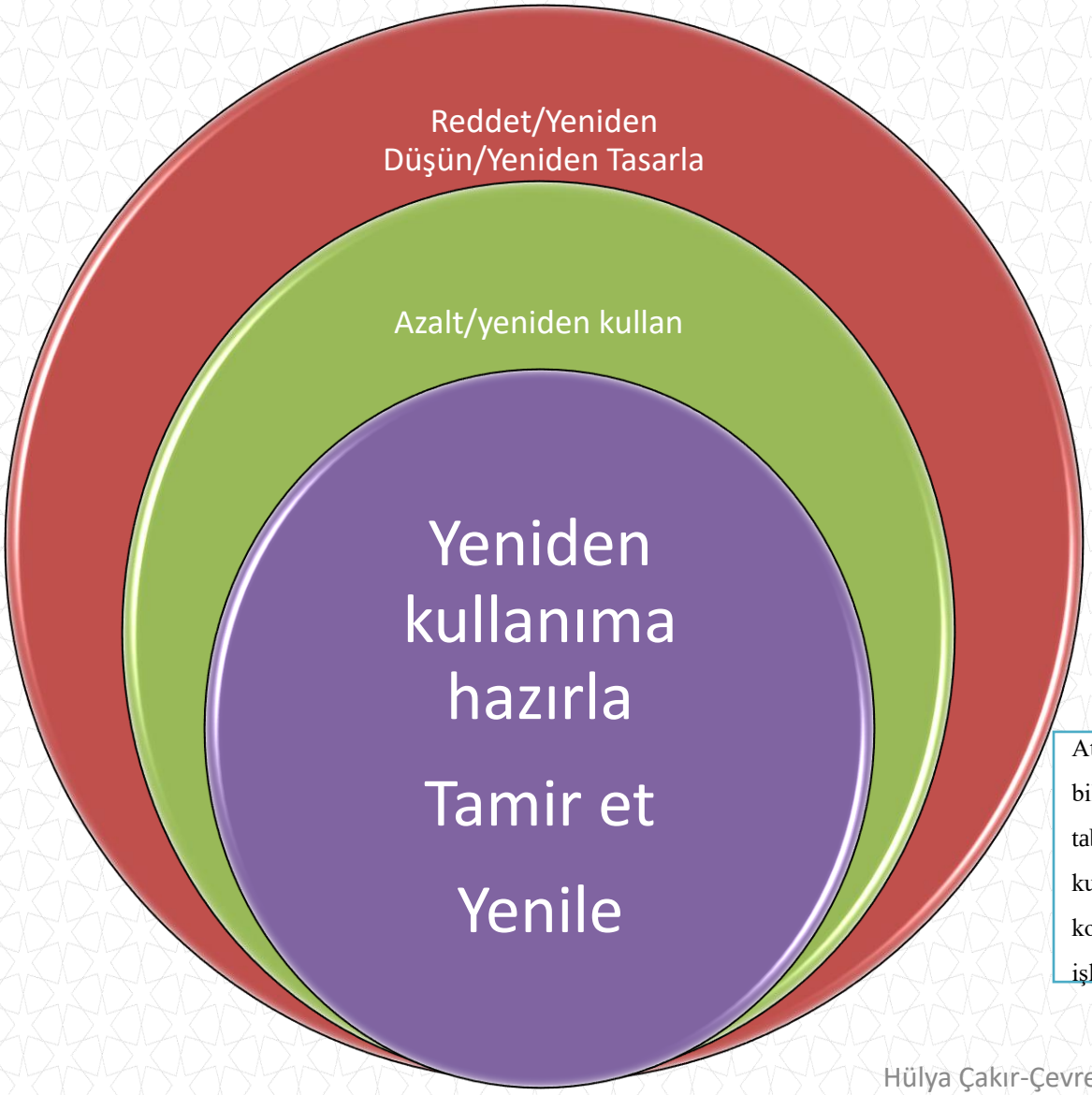
- g) Yem amaçlı yetiştirilen böcek, solucan ve kurtçukların,”
- “(3) Gıda artıklarından hayvan yemi üretimi ile ilgili hususlar Bakanlıkça belirlenir.”

- YEMLERİN PİYASAYA ARZI VE KULLANIMI HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK
- “5. Gıda amaçlı olmayan hayvanların beslenmesi hariç restoran ve yemekhane artıkları,”

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

SIFIR ATIK

Sıfır Atık Hiyerarşisi

Atık haline gelen ürün veya ürün bileşenlerinin başka bir ön işleme tabi tutulmadan yeniden kullanılabilmesi için hazırlandığı kontrol, temizlik veya onarım işlemleri

Kaynak:Zero Waste Europe,Zero Waste Master Plan

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

- İkinci el kıyafet
- Kitap takası
- Tamir merkezi

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

Sıfır Atık Hiyerarşisi

Ayrı toplanan atık akışlarından yüksek kaliteli malzeme geri kazanımı

Kaynak:Zero Waste Europe,Zero Waste Master Plan

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

Kağıt

Plastik

Metal

Cam

Biyobozunur

Kompozit

Renk Skalası

Tekstil

Elektronik atik

ilaç

Bitkisel atık yağ

Geri kazanılabilir atık

Diğer Atık

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

Toplama Sistemi

En az ikili sistem kurulmalıdır. Renk skalasına uygun kumbara/konteyner olmalı veya renk skalasına uygun giydirme, işaretle belirtme olabilir. Kompozit biriktirme ekipmanı turkuaz renk

- Plastik, kağıt, cam, metal atıklar ayrı ayrı da toplanabilir
- Plastik, kağıt, cam, metal atıklar
- Diğer atıklar

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

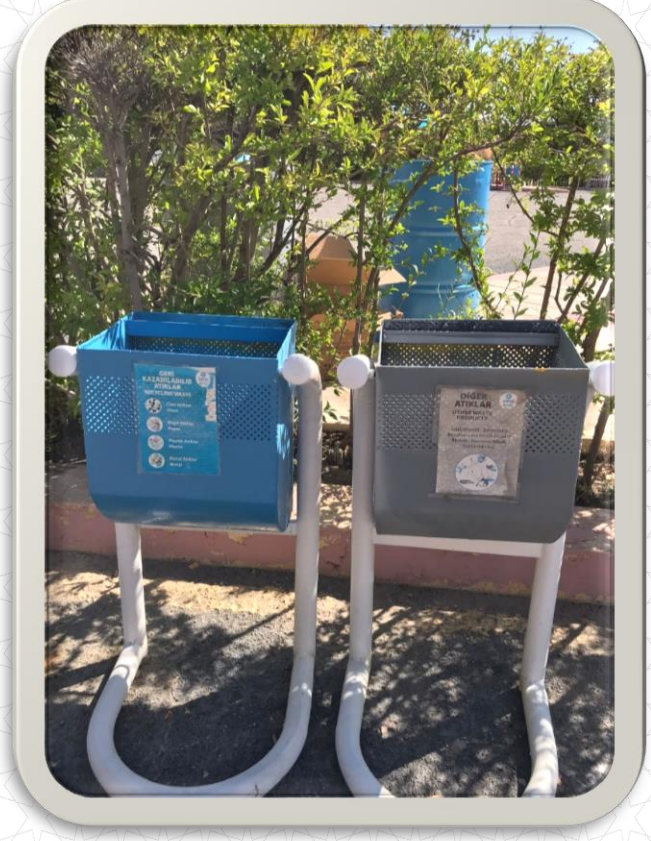
SIFIR ATIK

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

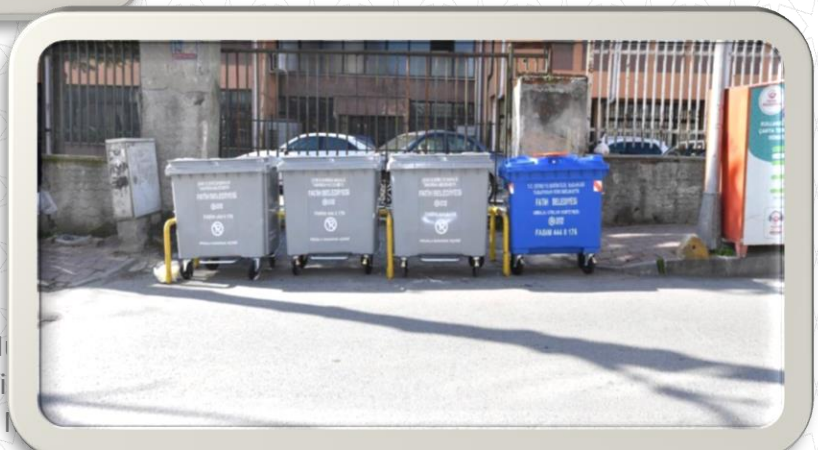
T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

re Yüksek M
aları Dairesi
ndalık Şube M

Hülya Çakır-Çevre Yüksek M
Sıfır Atık Uygulamaları Daires
Eğitim ve Farkındalık Şube

- Mahalli idarelerce atık getirme merkezi/merkezleri oluşturulur.
- Tamir, bakım, onarım, ikinci el ürün teşhir alanı oluşturulabilir

Atık getirme merkezi

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

- **Site, apartman ve villa** tipi müstakil konutlar tarafından geri kazanılabilir **kağıt, cam, metal, plastik atıkların** diğer atıklardan ayrı olarak biriktirilmesi için **bir adet konteyner veya benzeri biriktirme ekipmanı** bulundurulması zorunludur.

Biriktirme ekipmanı

Boyalar, kimyasallar, flüoresanlar, piller, atık elektrikli ve elektronik eşyalar, atık ilaçlar, hacimli atıklar, bitkisel atık yağlar vb. farklı kategorilerdeki atıklar ikili sistemden ayrı olarak biriktirilir ve atık getirme merkezlerine/toplama noktalarına götürülür.

- **Zincir marketler ile 400 m² ve** üzeri kapalı satış alanına sahip satış noktaları, tüketiciler tarafından getirilen tehlikesiz nitelikteki kâğıt, cam, metal, plastik atıklar ile satışı yapılması durumunda pil, elektrikli küçük ev aletleri veya tekstil atıklarının ayrı olarak biriktirilmesi için rahatlıkla görülebilecek ve erişilebilecek **yerlerde toplama noktaları oluşturmakla,** çevre ve insan sağlığına yönelik tedbirleri almakla yükümlüdür.

Toplama Noktası

Biyobozunur atıklar

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Daire Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

Gıda kaybı
Gıda İsrafı

Bir ürünün bütün aşamalarında meydana gelebilmektedir.

- Hasat Öncesi Etkenler ve Hasat Edilmeyen Kısım
- Hasat ve İlk Muamele
- İşleme ve Paketleme
- Depolama
- Ulaşım ve Lojistik
- Perakende
- Tüketim

Sıfır Atık Yönetim Sisteminin Kurulması İçin Kriterler

Bina ve Yerleşkeler; Biyo-bozunur atıkların, yoğun oluşum gösterdikleri çay ocakları, kafeterya, yemek hazırlama veya yemek servisinin yapıldığı yerler gibi noktalarda ayrı olarak biriktirilmesi

Mahalli idareler; Biyo-bozunur atıkların ayrı toplanarak geri kazanımı konusunda gerekli çalışmaların yapılması (Kompost, biyometanizasyon, vb.)

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

Açık alanda kompost

Kompost ile;

- Topraklar daha verimli hale getirilir,
- Kimyasal gübre kullanımı azaltılır,
- Organik atıkların düzenli depolama sahalarında bozunmaları sonucu oluşacak sera gazı salınımının önüne geçilir.

Sıfır atık temel seviye belgesi olan;

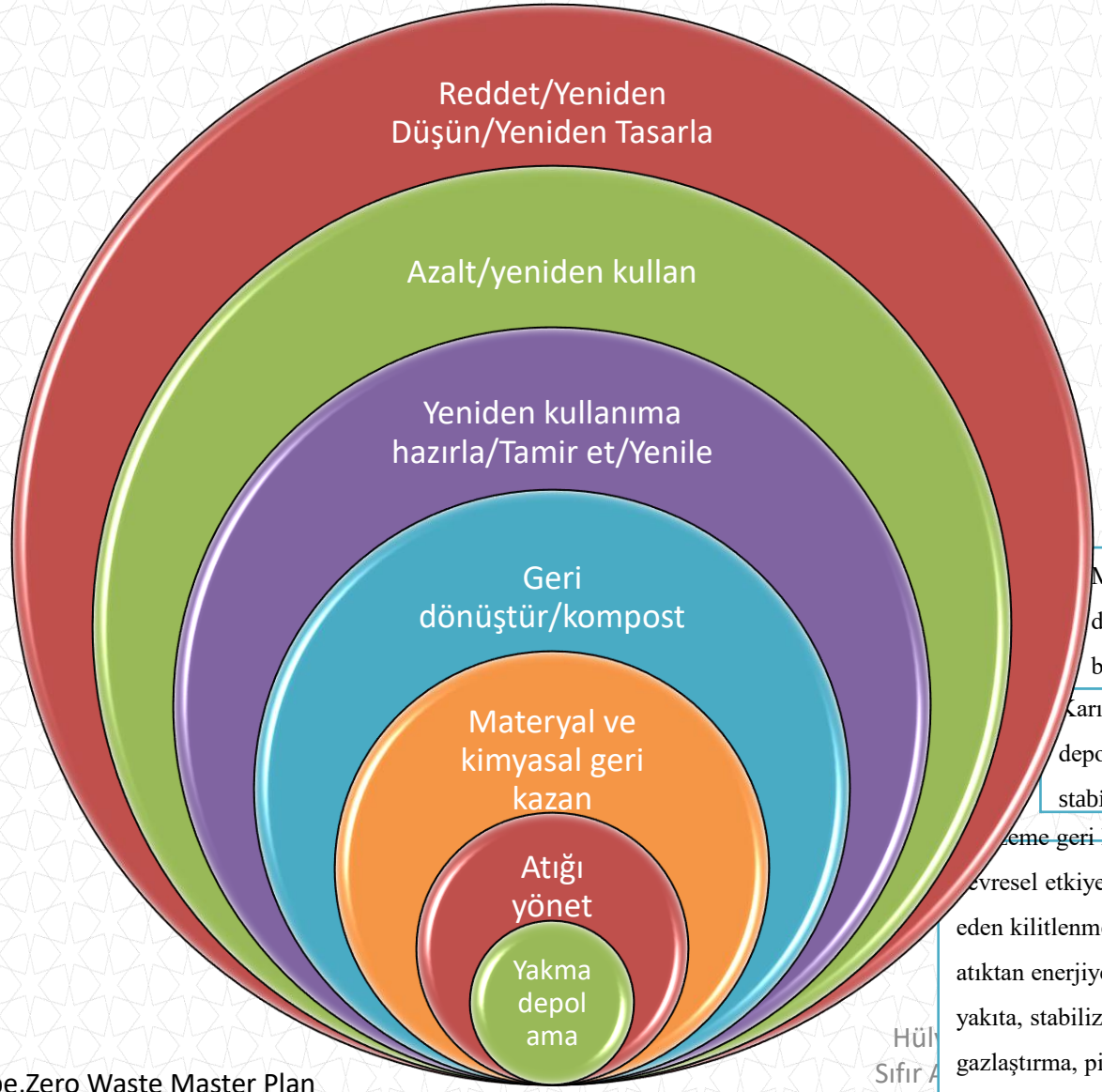
Mahalli idareler, Organize sanayi bölgeleri, Havalimanları, Üniversiteler

tarafından yapılacak kompost tesislerinde;

- Pazar yeri, hal, manav, yiyecek hazırlama ile park ve bahçelerde oluşan Biyobozunur atıklar atıklarının kompostlaştırılması atık önleme ve azaltım faaliyetleri kapsamında değerlendirilmekte;
- Diğer atıklar ile karıştırılmayacak şekilde biriktirilerek toplanması sağlanır.
- Sadece tesiste idari bina bulunması ve tesise hizmet vermek amacıyla kantar kullanılması şartı aranır.
- ...atık birimleri yağış etkisine karşı en az üzeri kapalı olarak inşa edilir. Atık kabul birimi tabanı, sızdırmazlığı sağlayacak şekilde beton ve tutuşmaz malzemeden yapılır. Tabanda atığın kanalizasyon veya yüzey suyuyla temas etmesini engelleyecek şekilde ayrı toplama mekanizması geliştirilir. Atık kabul alanında oluşacak sızıntı suyunun toplanabilmesi için zemine uygun şekilde eğim verilir.
- Fizibilite raporu hazırlanması , işletme planı ve tesis onay yazısı şartı aranmaz.
- Atıkların işlenmesi sonrasında oluşacak kompostun ilgili mevzuat şartlarının sağlanarak ürün olarak değerlendirilmesi ve atık işleme tesislerinde bertaraf edilmemesi esastır.
- Mahalli idareler tarafından kurulacak olan entegre atık yönetim tesisleri bünyesinde yer alan kompost tesisleri bu kapsamında değerlendirilmez.”

- 15 Eylül 2022 Kompost Tebliği Değişikliği;

Sıfır Atık Hiyerarşisi

Malzemeleri karışık atıklardan yeni değerli malzemelere çevreye duyarlı bir şekilde geri kazanma teknolojileri.

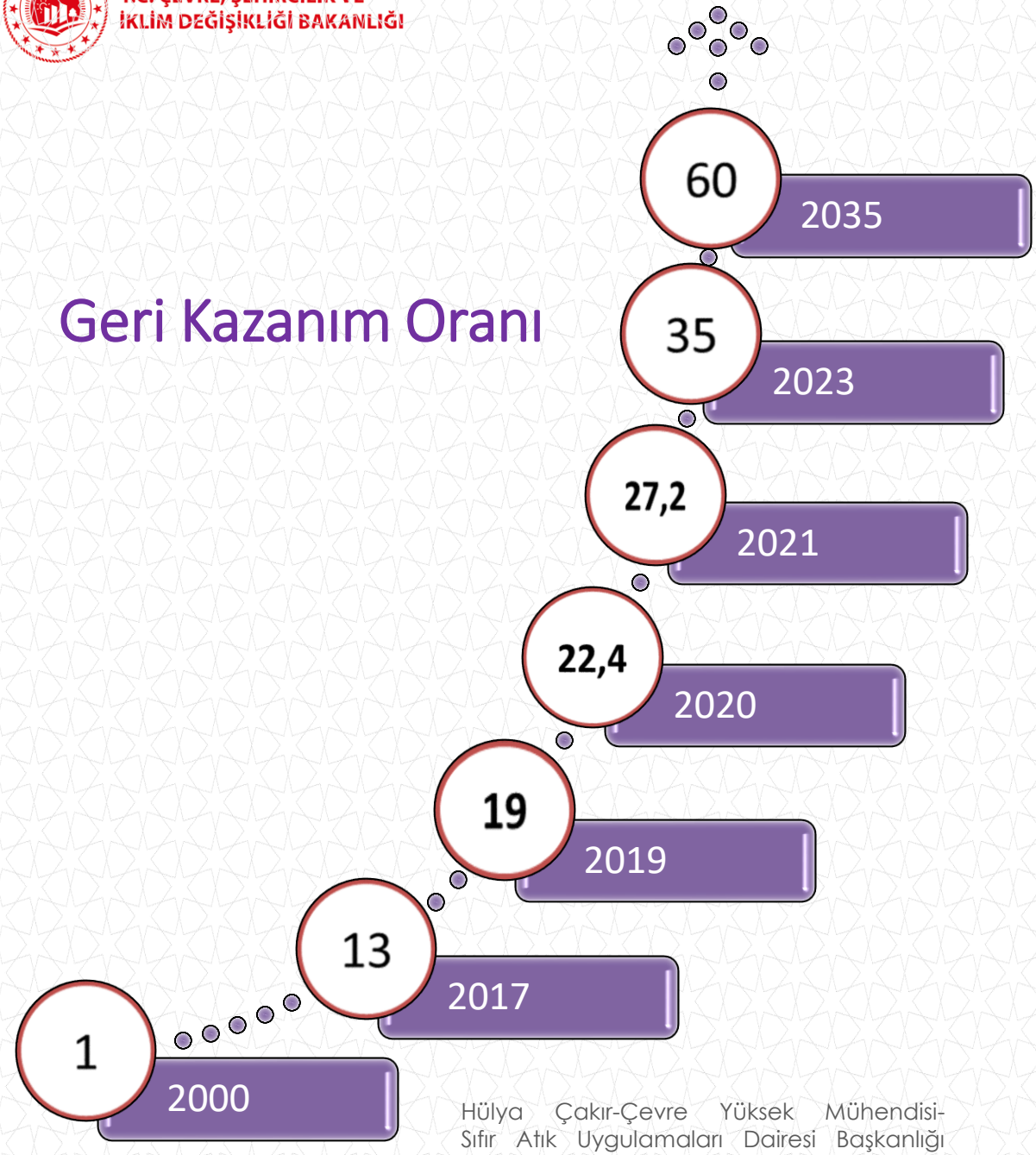
Karışık atıklardan geri kazanılamayanlar, depolamadan önce biyolojik olarak stabilize edilir

~~eme geri kazanımına izin vermeyen, yüksek~~ evresel etkiye sahip ve sıfır atığa geçişi tehdit eden kilitlenme etkileri yaratan seçenekler: atıktan enerjiye yakma, birlikte yakma, plastikten yakıta, stabilize edilmemiş atıkların depolanması, gazlaştırma, piroliz, yasadışı boşaltma, açıkta yakma ve çöp atma

Kaynak:Zero Waste Europe,Zero Waste Master Plan

Hülv
Sıfır A
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

Geri Kazanım Oranı

2017-2021 Kazanımlar

- 33,8 milyon ton atığın geri kazanımı sağlandı.
- 62,2 milyar TL ekonomik kazanç elde edildi.
- 152.000 kurum binasında sistem kuruldu
- 110.000 kurum binasına belge verildi
- Eğitim alan kişi sayısı 18 milyona ulaştı

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

Sıfır Atık Mahalleleri-Belediyeleri

Peyzaj düzenlemesi

Tamir atölyeleri

Kitap takas günleri, kütüphane

Mahalle Bostanı ve kompost

Sıfır Atık Festivali, kampı

Sıfır atık sokağı

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

Farkındalık Aktiviteleri

Halkevlerinde çanta yapımı

Sanat eserleri atölyeleri

Atölyeler

File örme, değerlendirme

Aşevlerinde atıksız mutfak atölyeleri

Geri dönüşüm

Kampanyalar

Atık yağını getir, hediyeni götür

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü

Eposta: sifiratik@csb.gov.tr
Web:www.sifiratik.gov.tr
twitter: @sifiratikgov
instagram:sifiratikgovtr
Facebook:sifiratikgovtr
Linkedin: @sifiratik

Hülya Çakır-Çevre Yüksek Mühendisi-
Sıfır Atık Uygulamaları Dairesi Başkanlığı
Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürü